



ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K

J M É N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 118/16, Praha 1, proti rozhodnutí žalované ze dne 26. 9. 2011, č. j. 2651/11, č. j. 2652/11 a č. j. 2657/11, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 4. 10. 2013, č. j. 11 A 8/2012 – 46,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou ze dne 15. 10. 2011 se žalobce (dále též „stěžovatel“) domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 26. 9. 2011, č. j. 2651/11, č. j. 2652/11 a č. j. 2657/11, kterými mu byli podle § 18 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, určeni advokáti k poskytnutí právní služby.

Stěžovatel spolu s podáním žaloby nezaplatil soudní poplatek, Městský soud v Praze jej proto usnesením ze dne 13. 4. 2012, č. j. 11 A 8/2012 – 19, vyzval k jeho úhradě. Podáním ze dne 9. 5. 2012 stěžovatel požádal o osvobození od soudního poplatku pro naprostý nedostatek prostředků. Městský soud v Praze jeho žádost usnesením ze dne 3. 4. 2013, č. j. 11 A 8/2012 - 25, zamítl s tím, že žaloba proti rozhodnutí o určení advokáta žalovanou zjevně nemůže být úspěšná, neboť je napadeno rozhodnutí, jímž bylo žadateli věcně v plném rozsahu vyhověno. Proti tomuto usnesení podal žalobce kasační stížnost, kterou Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 28. 6. 2013, č. j. 5 As 42/2013 – 11, zamítl.

Usnesením ze dne 6. 9. 2013, č. j. 11 A 8/2012 – 42, Městský soud v Praze stěžovatele opětovně vyzval k úhradě soudního poplatku za žalobu ve lhůtě deseti dnů ode dne doručení uvedeného usnesení. Výzva byla stěžovateli doručena dne 13. 9. 2013. Podáním ze dne 20. 9. 2013 požádal stěžovatel o prodloužení lhůty k zaplacení poplatku o několik měsíců s tím, že nemá prostředky na okamžité zaplacení. Soudní poplatek v soudem stanovené lhůtě ani později nezaplatil.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 4. 10. 2013, č. j. 11 A 8/2012 – 46, řízení zastavil podle § 47 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). V odůvodnění připomněl, že podle § 4 odst. 1 písm. a) zákona o soudních poplatcích vzniká poplatková povinnost okamžikem podání návrhu. Povinnost stěžovatele zaplatit soudní poplatek vznikla dne 21. 10. 2011, kdy podal žalobu. Stěžovatel měl tudíž dostatek času k tomu, aby si opatřil prostředky k zaplacení soudního poplatku. Desetidenní lhůtu stanovenou v usnesení ze dne 6. 9. 2013, č. j. 11 A 8/2012 – 42, ke splnění poplatkové povinnosti považuje soud za dostačující. Městský soud v Praze závěrem uvedl, že zákon o soudních poplatcích neupravuje institut posečkání či splátky poplatku.

Proti tomuto usnesení Městského soudu v Praze podal stěžovatel včasnou kasační stížnost. Namítl, že stanovení lhůty k zaplacení soudního poplatku není věcí libovůle soudu, lhůta musí být přiměřená a odůvodněná. Procesní řád přitom stanoví, že soudce má lhůtu na žádost účastníka prodloužit. Fakt, že stěžovatel neuhradil soudní poplatek na počátku řízení, není relevantní. Lze totiž očekávat, že osoba s nedostatkem finančních prostředků požádá o osvobození od soudního poplatku, případně jej neuhradí v krátké lhůtě. Městskému soudu v Praze je z jeho úřední činnosti známo, že stěžovatel disponuje malými finančními prostředky. I proto je soudem stanovenou lhůtu nutno považovat za krátkou. Stěžovatel dále upozornil nato, že jej soud v usnesení ze dne 6. 9. 2013 poučil o možnosti požádat o osvobození od soudního poplatku. Považuje za absurdní, že jej Městský soud v Praze neinformoval o tom, že jeho žádosti o prodloužení lhůty nevyhoví. Stěžovatel konečně namítl, že stanovení soudního poplatku vede ke znemožnění přístupu k soudu. Z uvedených důvodů navrhl, aby Nejvyšší správní soud usnesení Městského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud netrval na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení stěžovatele advokátem. Osvobození od soudních poplatků i právo na bezplatné zastoupení se váže k posouzení poměrů konkrétního žadatele. Nesplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků přitom vylučuje i právo na bezplatné zastoupení (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Za situace, kdy je předmětem kasačního přezkumu usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu na osvobození od soudních poplatků či usnesení krajského soudu, kterým bylo zastaveno řízení o žalobě poté, co usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu žalobce na osvobození od soudních poplatků nabylo právní moci a žalobce následně ani přes opakovanou výzvu soudní poplatek nezaplatil, by trvání jak na podmínce uhrazení soudního poplatku za kasační stížnost, tak i na podmínce povinného zastoupení znamenalo jen další řetězení téhož problému, které by ve svém důsledku popíralo smysl samotného řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal usnesení Městského soudu v Praze na základě stížních námitek a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

pokračování

Nejvyšší správní soud uvádí, že předpokladem zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku podle § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, je nejen to, že poplatek nebyl zaplacen, ale také to, že účastník byl k jeho zaplacení vyzván a byl řádně poučen o následcích nesplnění výzvy. V projednávaném případě vyzval Městský soud v Praze stěžovatele k zaplacení soudního poplatku ve výši stanovené podle § 14a bod 2 písm. a) Sazebníku soudních poplatků, který je přílohou zákona č. 549/1991 Sb. Současně jej poučil o následcích nesplnění této výzvy. Stěžovatel však ve lhůtě stanovené Městským soudem v Praze ani následně soudní poplatek splatný podáním žaloby nezaplatil. Městský soud v Praze tedy nepochybil, jestliže řízení zastavil.

Nejvyšší správní soud se neztotožnil s námitkou stěžovatele, že lhůta stanovená k zaplacení soudního poplatku byla nepřiměřená. Vycházel totiž z toho, že Městský soud v Praze již v usnesení ze dne 13. 4. 2012, č. j. 11 A 8/2012 – 19, stěžovatele vyzval k zaplacení soudního poplatku za podanou žalobu. Uvedené usnesení bylo stěžovateli doručeno dne 25. 4. 2012. Stěžovatel tak byl prokazatelně zpraven o nutnosti zaplatit soudní poplatek za žalobu více než rok před vydáním poslední výzvy k zaplacení soudního poplatku v žalobním řízení. Na uvedeném nic nemění ani skutečnost, že proti usnesení, jímž stěžovateli nebylo přiznáno osvobození od soudních poplatků, byla podána kasační stížnost, o níž bylo u Nejvyššího správního soudu vedeno řízení pod sp. zn. 5 As 42/2013. Podání kasační stížnosti, jako mimořádného opravného prostředku, obecně nemá odkladný účinek, kasační stížnosti stěžovatele nebyl ani takový účinek podle § 107 s. ř. s. přiznán. Samotné podání kasační stížnosti proto nemělo přímý vliv na nepřiznání osvobození od soudních poplatků stěžovateli v řízení o žalobě a ani na povinnost tento poplatek zaplatit. Kasační stížnost stěžovatele proti usnesení Městského soudu v Praze o nepřiznání osvobození od soudních poplatků byla navíc zamítnuta rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 6. 2013, č. j. 5 As 42/2013 – 11, který nabyl právní moci dne 31. 7. 2013. Od právní moci tohoto rozsudku do vydání výzvy k zaplacení soudního poplatku ze strany Městského soudu v Praze tak uplynula doba více než jednoho měsíce, po kterou si musel být stěžovatel stále vědom nutnosti soudní poplatek zaplatit a kdy již navíc nemohl spoléhat na to, že usnesení Městského soudu v Praze o nepřiznání osvobození může být zrušeno v řízení o kasační stížnosti. Na základě uvedeného považuje Nejvyšší správní soud stanovenou desetidenní lhůtu za zcela adekvátní okolnostem případu.

Nejvyšší správní soud dodává, že o žádosti o prodloužení lhůty k zaplacení soudního poplatku, resp. o žádosti o rozložení jeho úhrady na splátky (§ 156 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ve znění pozdějších předpisů) nerozhoduje soud, ale příslušný soudní funkcionář. Jestliže nebyla na základě podání stěžovatele ze dne 20. 9. 2013 nikterak zpochybněna jeho poplatková povinnost, ani nebyl odůvodněn postup podle § 9 odst. 4 písm. c) zákona o soudních poplatcích, má Nejvyšší správní soud za to, že Městský soud v Praze nepochybil, jestliže řízení bez dalšího zastavil.

Nejvyšší správní soud závěrem uvádí, že soudní poplatek je právní institut, jehož úkolem není znemožnit přístup k soudu, ale jehož funkcí je mimo jiné vyloučit nadužívání práva obrátit se na soud v nepodstatných záležitostech či v případech zjevně neúspěšného uplatňování práva. Povinnost zaplatit předem stanovený soudní poplatek totiž žalobce

obecně nutí k tomu, aby při zvažování, zda zaplatí požadovaný poplatek, pro sebe předběžně posoudil význam věci, v níž hodlá podat žalobu, a posoudil si i její důvodnost. Podmínění věcného posouzení žaloby splněním poplatkové povinnosti není v rozporu s právem na soudní ochranu mimo jiné s ohledem na možnost osvobození od soudních poplatků. Při posouzení žádosti o osvobození od soudních poplatků totiž soud důsledně zkoumá právě to, zda by v konkrétním případě nebyl požadavek na zaplacení soudního poplatku nepřipustnou překážkou pro přístup k soudu. To však v projednávané věci Městský soud v Praze ani Nejvyšší správní soud (viz rozsudek ze dne 28. 6. 2013, č. j. 5 As 42/2013 – 11) neshledaly.

Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že tato není důvodná, a proto ji zamítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití ustanovení § 120 téhož zákona. Stěžovatel neměl v řízení úspěch, žalovaná, která v řízení úspěch měla, žádné náklady neuplatňovala a Nejvyšší správní soud ani žádné jí vzniklé náklady ze spisu nezjistil. Proto rozhodl tak, že se žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. srpna 2014

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu